

Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Çalışmaları

Bahar 2021

XI. Güncel Uluslararası Güvenlik Sorunları - II

Uluslararası Silah Ticareti

Konvansiyonel Silahlar

- Kitle imha silahı olarak kabul edilmeyen bütün silahlar **konvansiyonel silahlardır**.
- Günümüz çatışmalarında meydana gelen ölümlerin **ezici çoğunluğu** konvansiyonel silahlardan kaynaklanmaktadır.
- Nasıl sınıflandırılabilirler?

Konvansiyonel Silahlar

- Ağır silahlar
- Küçük ve hafif silahlar
- İkili kullanımı mümkün olan ekipman (Hem sivil hem askerî amaçla kullanılabilen teçhizat. Ör. silahsız helikopter, pikap, pompalı tüfek, teknoloji.)

Konvansiyonel Silahlar

➤ Ağır (başat) silahlar: BM Konvansiyonel Silahlar Kaydına (UNROCA) göre bunlar şu şekilde sınıflandırılabilir:

- Savaş tankları
- Zırhlı muharebe araçları
- Büyük kalibreli toplar
- Savaş uçakları
- Saldırı helikopterleri
- Savaş gemileri
- Füze ve füze fırlatma sistemleri

Konvansiyonel Silahlar

➤ Küçük ve hafif silahlar (Small Arms and Light Weapons – SALW): 1997 tarihli bir BM raporuna (UN Report of the Protocol of Governmental Experts on Small Arms) göre bunlar şu şekilde sıralanabilir:

- Küçük silahlar:
 - Tabanca
 - Tüfek
 - Piyade tüfeđi
 - Hafif makineli silahlar (sub-machine guns) – Uzi, MP5
 - Hafif makineli tüfekler (light-machine guns) – MG4, RPK

Konvansiyonel Silahlar

- Hafif silahlar
 - Ağır makineli tüfekler
 - Bomba atarlar
 - Taşınabilir uçaksavar silahlar
 - Taşınabilir tanksavar silahlar
 - Taşınabilir tanksavar füze atarlar
 - Taşınabilir uçaksavar füze atarlar
 - 100mm'dan az kalibreli havanlar

Konvansiyonel Silahlar

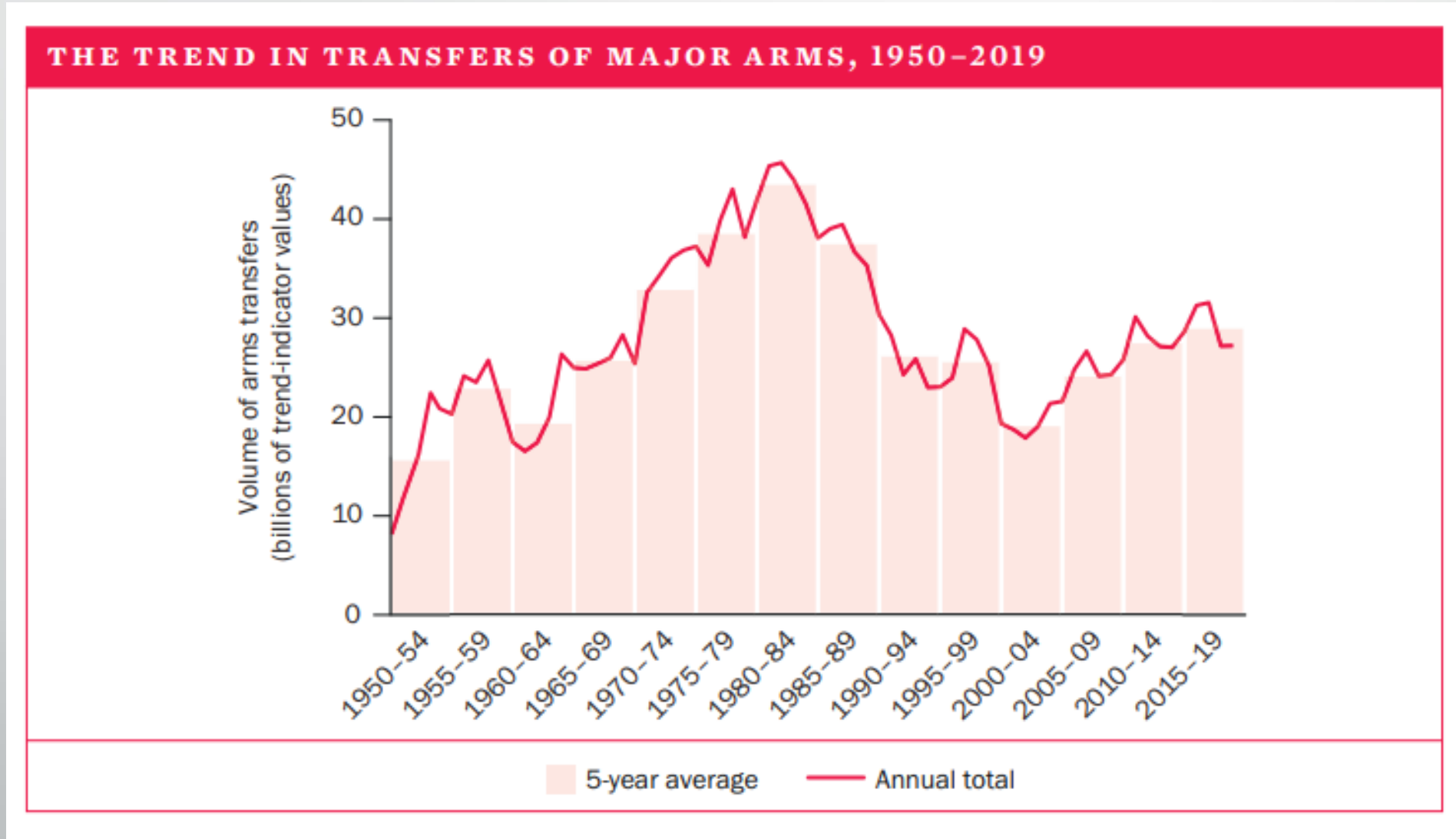
- Mühimmat ve patlayıcılar
 - Küçük silahların kartuşları
 - Hafif silahların mermi ve füzeleri
 - Tanksavar ve uçaksavar sistemlerin füze ve mermilerini içeren mobil konteynerler
 - Anti-personel ve anti-tank el bombaları
 - Mayınlar
 - Patlayıcılar

Uluslararası Silah Ticareti

Ana Trendler:

- 15. yy.'dan 17. yy.'a kadar artış (teknolojik gelişmeler ve kapitalizmin gelişmesi etkili).
17. yy.'dan 19. yy.'a kadar durağan.
19. yy.'da sanayi devrimi ve liberalizm sonucu silah ticaretinde patlama yaşanıyor.
- 20. yy.'daki eğilimler (ağır silahlar):
 - ✓ Devlet kontrolünde artış
 - ✓ Ticaret hacminde artış
 - ✓ Üretici ve sağlayıcıların sayısı ve çeşidinde artış
 - ✓ Alıcıların sayısı ve çeşidinde artış
- Soğuk Savaş sonrasında, uluslararası ağır silah ticareti ilk etapta düşmüş (1990'lar), sonrasında yine yükselişe geçmiştir (2000'ler). Neden?

Uluslararası Ağır Silah Ticareti

Grafik: https://sipri.org/sites/default/files/2020-06/yb20_summary_en_v2.pdf

Uluslararası Ağır Silah Ticareti

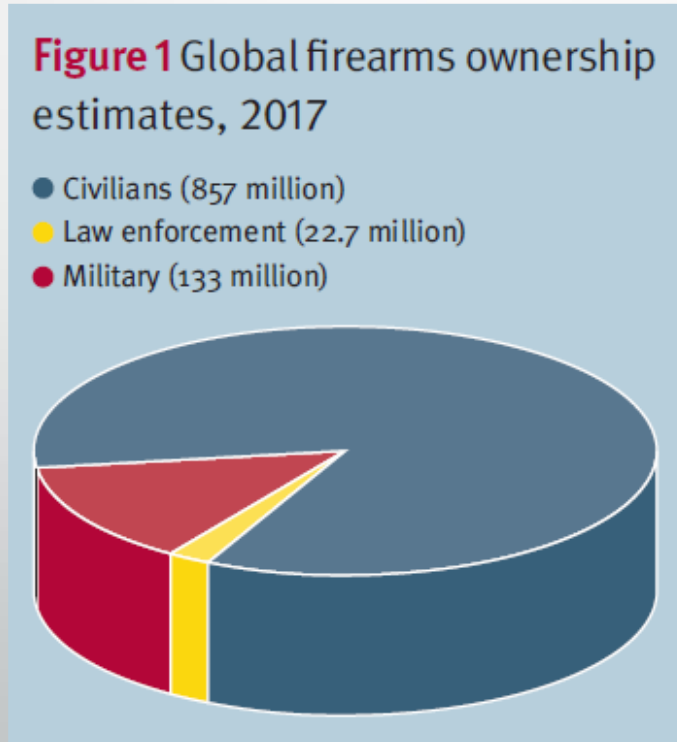
THE MAIN EXPORTERS AND IMPORTERS OF MAJOR ARMS, 2015-19

Exporter	Global share (%)	Importer	Global share (%)
1 USA	36	1 Saudi Arabia	12
2 Russia	21	2 India	9.2
3 France	7.9	3 Egypt	5.8
4 Germany	5.8	4 Australia	4.9
5 China	5.5	5 China	4.3
6 UK	3.7	6 Algeria	4.2
7 Spain	3.1	7 South Korea	3.4
8 Israel	3.0	8 UAE	3.4
9 Italy	2.1	9 Iraq	3.4
10 South Korea	2.1	10 Qatar	3.4

UAE = United Arab Emirates.

Küçük ve Hafif Silahlar

- Küçük ve hafif silahlar, süregiden iç çatışmalarda devlet dışı silahlı gruplarca en fazla tercih edilen silahlar olmaktadır. Çünkü ağır silahlara göre ucuzdur, kolay elde edilebilir, saklanabilir ve taşınabilir.
- Dünyadaki şiddet sonucu sivil ölümlerin %90'ı bu tür silahlarla gerçekleştirilmektedir.

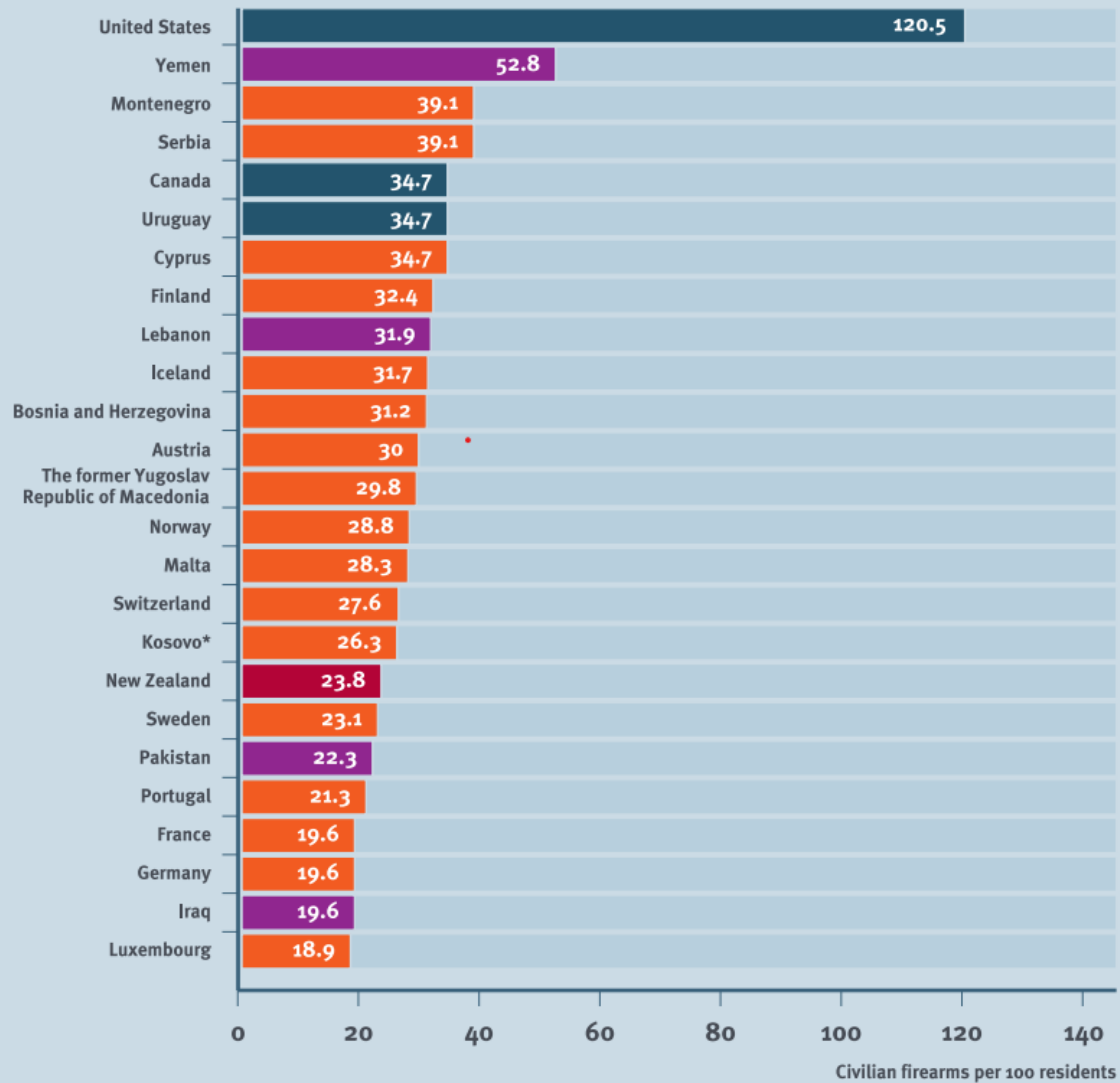

Grafik:

<http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/T-Briefing-Papers/SAS-BP-Civilian-Firearms-Numbers.pdf>

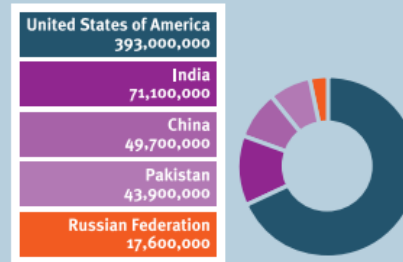
Küçük ve Hafif Silahlar

Countries and territories with the highest numbers of civilian firearms per 100 residents

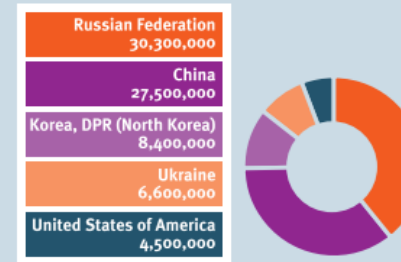

*The designation of Kosovo is without prejudice to positions on status and is in line with UN Security Council Resolution 1244 and the International Court of Justice Opinion on the Kosovo declaration of independence.

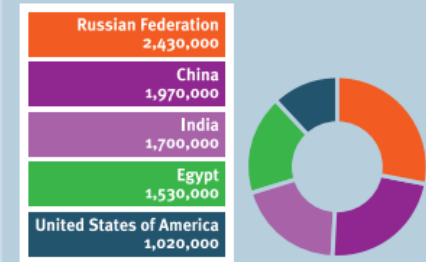
Civilian firearms holdings

Military firearms holdings

Law enforcement holdings

Grafik (2018):

http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/Weapons_and_Markets/Tools/Firearms_holdings/SAS-Infographics-global-firearms-holdings.pdf

Uluslararası Silah Ticareti

- Small Arms Survey'e göre, Küçük Silahların küresel ticaret hacmi 6,5 milyar doları bulmakta (2017).
- 2001'dan 2017'ye %100'lük bir artış söz konusu.

Table 2 Top and major small arms exporters, as reported to UN Comtrade, 2017

Category	Value (USD)	Top exporters (listed in descending order of value exported)	
Tier 1	≥500 million	1. United States 2. Italy	3. Brazil 4. Germany
Tier 2	100–499 million	1. Austria 2. South Korea 3. Czech Republic 4. China 5. Turkey 6. Spain 7. Norway	8. Russian Federation 9. Israel 10. Croatia 11. Canada 12. Belgium 13. Japan

Table 3 Top and major small arms importers, as reported to UN Comtrade, 2017

Category	Value (USD)	Top importers (listed in descending order of value imported)	
Tier 1	≥500 million	1. United States	
Tier 2	100–499 million	1. Saudi Arabia 2. Canada 3. UAE 4. Germany 5. Turkey 6. Oman	7. Australia 8. Kuwait 9. France 10. United Kingdom 11. Thailand 12. Qatar

Uluslararası Silah Ticareti

Yasadışı silah ticareti:

- SSCB'nin dağılması, yasadışı silah ticareti arzını artıran etmenlerden biridir.
- 2011'de yapılan bir tahmine göre, dünyada yılda 5 milyar dolar tutarında silah yasadışı bir şekilde satılmaktadır. 2006 tahminine göre bunların 1 milyar doları küçük ve hafif silahlardır.
- Kara borsa – gri borsa ayrımı
- Yasadışı silah ticaretindeki ana aktörler, kendi hesaplarına çalışan ve kâr peşinde koşan **silah kaçakçılarıdır**. Viktor Bout örneği
- Gevşek mevzuata sahip ülkelerin bayrakları altında taşımacılık yapılır, sahte kullanıcı ruhsatları kullanılır.

Uluslararası Silah Ticareti

Yasadışı silah ticaretinin büyümesindeki en önemli etmenler:

- ✓ Silah ambargoları
- ✓ İç çatışmalar
- ✓ Sınır aşan Organize Suçlar

Yasal olarak üretilen silahların yasadışı pazara girme yolları:

1. Lisans sonrası üretim
2. Zayıf mevzuat
3. Yolsuzluk
4. İkinci el piyasası
5. Yağmalama ve hırsızlık
6. Uluslararası silah fuarları
7. Silah karşılığı nakit para kampanyaları

Uluslararası Silah Ticareti

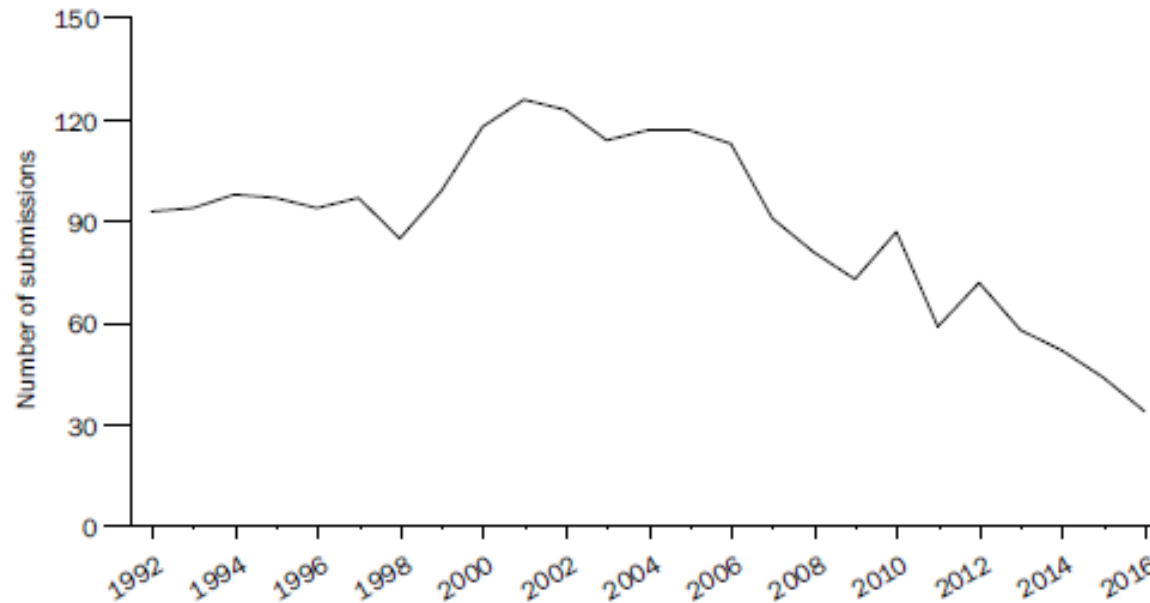
Uluslararası Silah Ticaretini Kontrol Çabaları:

- 1970'ler Konvansiyonel Silah Transferleri Görüşmeleri
- **1980 BM Belli Konvansiyonel Silahlar Sözleşmesi (CCW)**
- 1991 BM Konvansiyonel Silahlar Kaydı (UNROCA)
- **1997 Ottawa Sözleşmesi**
- 2001 BM Ateşli Silahların Parçalarının, Komponentlerinin ve Mermilerinin Yasadışı Üretimi ve Kaçakçılığına Karşı Protokol
- 2001 BM Küçük ve Hafif Silahların Yasadışı Ticaretini Tüm Yönleriyle Engellemek, Onunla Savaşmak ve Ortadan Kaldırmak için Eylem Programı
- 2008 Misket Bombaları Sözleşmesi (CCM)

2013 Silah Ticareti Antlaşması

UNROCA Kayıtları

NO. OF SUBMISSIONS TO THE UNITED NATIONS REGISTER OF CONVENTIONAL ARMS, 1992-2016

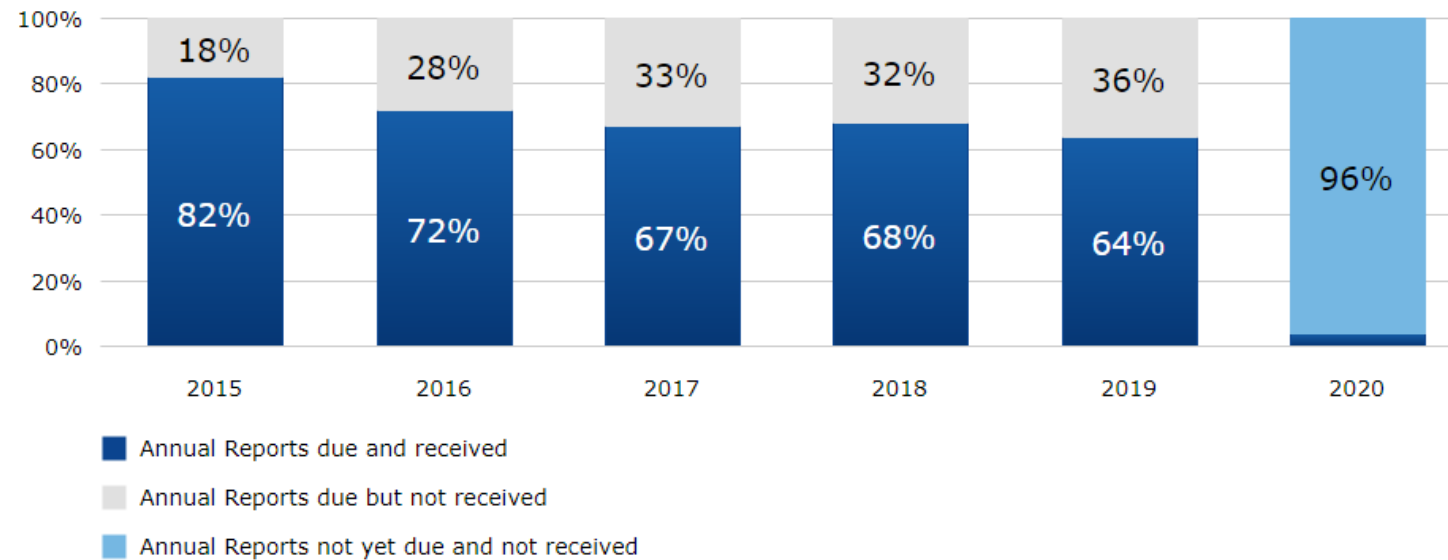
Grafik: https://www.sipri.org/sites/default/files/2018-11/yb_18_summary_en.pdf

BM Silah Ticareti Antlaşması

Total reports submitted for:

2015	2016	2017	2018	2019	2020
53	55	60	64	63	4

^ [HIDE GRAPH](#)

Grafik: <https://thearmstradetreaty.org/annual-reports.html?templateId=209826>